

VI. FORO SOZIALA

Foro Soziala duela hamar urte lanean hasi zenean, oso egoera txarrean geunden. Ordutik hona egindako ibilbidea zaila eta neketsua izan da, baina, aktore guztiek aitortzen duten bezala, oso emankorra.

Egindako sei Foro Sozialen bidez, eta Aieteko Nazioarteko Konferentziaren hamargarren urteurrenean, gure prozesuaren erronka nagusiak identifikatu dira. Ezinezkoak ziruditen gaitan aurrera egin dugu: ETaren armagabetzean eta desegitean, presoen egoera desblokeatzean, biktimen errekonozimenduan eta erreparazioan eta gizartearen adiskidetzean.

Oraindik bidea dago egiteko. Hainbat arlotan konponbiderako markoak zehazten joan diren arren, gure ustez, bakea eta bizikidetzaren demokratikoa eraikitzeke prozesuan aurrera egiteko, oraindik erronka zehatzak daude: egia, justizia eta erreparaziorako eskubideari dagokionez, biktimei ematen zaien tratuan oraindik ere jarraitzen duen diskriminazioarekin amaitzea; beharrezkoa da presoek aplikatutako salbuespeneko espetxe politika desaktibatzea eta horren ordez politika normalizatua ezartzea, presoek birgizarteratzeko ibilbideen inguruan adostasunak sortuz; eta beharrezkoa da, halaber, memoria kritiko inklusibo bat eraikitzea, kontakizun guztiak errespetatuz, kontakizunaren borrokan oraindik dagoen korapiloa gainditzeko.

Arlo horietan oraindik dauden korapiloak askatzeak ahalbidetuko du bizikidetzaren demokratikoa eraikitzeke oinarriak bultzatzea, pertsona guztien eskubide zibil eta politiko guztiak errespetatuz.

VI. FORO SOZIALA

Hamabi ikaskuntza

Konponbiderako prozesuaren ezaugarriei eta Foro Sozial Iraunkorrek azken zazpi urteotan izan duen zereginari buruzko laburpen bat egitea zaila gertatzen bazaigu ere, uste dugu hamabi direla etorkizuneko erronkei aurre egiteko ekarpen eta esperientzia gisa balioko duten ikaskuntza nagusiak.

Lehenengoa - Biktimen ekarpena

Biktinek egin duten ekarpenik gabe, haien eskuzabaltasunik gabe eta bakea eraikitzeke prozesuarekin erakutsi duten konpromisorik gabe, ezinezkoa izango zen edozein biktimak hitzez edo ekintzaz jasaten duen diskriminazio-adierazpen oro gainditzeko bidean aurrera egitea, eskubideak urratzen dituzten eragileen arabera bereizketarik edo kategorizaziorik gabe.

Bigarrena - Bakea eraikitzeke prozesu berezia

Argi dago gurea ez dela ohiko negoziazio-prozesuetan oinarritutako bake prozesua, baina egia da, era berean, bakea eraikitzeke gure prozesuan emandako urratsek beti izan dituztela erreferentzia gisa nazioarteko estandarrak (Giza Eskubideak, DDR, etab.).

Hirugarrena - Gizarte zibilaren zeregina

Askotan gripatzen zen motorraren olioan izan da gizarte zibila. Indarkerien zikloa modu adostu eta ordenatuan ixteko aukerari heltzeko orduan estatuek zuten jarreraren aurrean, gizarte zibilak lidergoa hartu zuen eta paper erabakigarria izan zuen.

VI. FORO SOZIALA

Hasierako hamabi gomendioei eta ondoren biktimen, egiaren, presoen, bizikidetzaren demokratikoaren eta memoria kritiko inklusiboaren inguruan egin ditugun gomendio zehatzei esker, 2013an inork imajinatzen ez zuen egoerara iritsi gara orain.

Gizarte zibilak gai horiek Agenda politikoan eta mediatikoan mantendu ditu, baita pandemia bezalako testuinguru zailetan ere.

Laugarrena - Nazioarteko komunitatea

Gure prozesua are zailagoa izango zen nazioarteko komunitatearen laguntzarik gabe. Erabakigarria izan zen 2011ko Aieteko Nazioarteko Konferentziara iristeko izan zuen zeregina. Aiete ondoren egon zen blokeo-zikloan (2012-2016) haien ekarpena garrantzitsua izan zen, eta ekarpen handia egin zuen armagabetze zibilaren eta ETaren desegitearen fasean (2017-2018).

Aieteko hamargarren urteurrenean (2021) parte hartu izanak agerian utzi zuen prozesuan izan duten inplikazio eta jarraipen maila.

Bosgarrena - Nazioarteko Konferentzia eta Aieteko Adierazpena

Kofi Annan buru izan zuen Aieteko Nazioarteko Konferentziak eta bertan sinatutako adierazpenak itzaropen handia sortu zuten euskal gizartean, eta babes handia jaso zuten nazioartean ere. Egungo eszenatokira iristeko erabakigarria izan ziren, zalantzarik gabe. Gaur egun ere, Aieteko Adierazpena ezinbesteko erreferentzia da etorkizuneko erronkei nola heldu adosteko.

VI. FORO SOZIALA

Seigarrena - Alde anitzeko prozesu bat finkatu da

Gure prozesuan, alde bakarreko ekimenek aukera-eszenatoki berriak irekitzeko balio izan dute, non, adostasunak eraikiz, alde anitzeko dinamikak sortzen lagundu duten. Biek elkar elikatu dute, aurrera egiten jarraitzeko beharrezko baldintzak sortuz.

Oso garrantzitsua izan da, halaber, eragile politiko batzuek prozesuari egin dioten ekarpena erantzukizun eta gizartearekiko konpromiso gisa ulertu izana, “quid pro quo” gisa baino gehiago (hau ematen dizut beste hori eman diezadazun). Horrek aurrera egitea erraztu du, beste eragile batzuen immobilismoaren gainetik.

Azpimarratu behar dugu presoen kolektiboak, inertziak gaindituz, modu irmoan jardun zuela aukera berriak sortzeko.

Era berean, eragile anitzeko aliantzak (instituzionalak, politikoak, sindikalak eta sozialak) ehuntzeko gaitasunak aurrerapausoak atzeraezinak izatea ere finkatu du.

Zazpigarrena - Errealitatearen printzipioa

Gizarte zibilaren rola ezaugarri bat izan da errealitate-printzipioan oinarritutako konponbiderako gomendioak egitea. Printzipio horri esker, gomendio hauek zentzuzkotzat hartu ditu gizarteak, eta horrek lagundu egin du alderdi politikoek mantentzen zituzten jarrera desberdinak gainditzen.

VI. FORO SOZIALA

Bake prozesua indartzeko
Foro Soziala
Forum Social
peace impeller
le processus de paix
to promote the Peace process

Zortzigarrena - Gizartearen sentimenduarekin edo erdiko errailarekin konektatzea

Lubaki-posizioen aurrean, lehentasunezkoa izan da gatazkaren konponbidearen alde gure gizartean dagoen gehiengoarekin konektatzea. Printzipio horri esker, uneoro jakin ahal izan dugu non dagoen iritzi publikoa, iritzi mediatikoari soilik erreparatu beharrean.

Bederatzigarrena - Konfiantza-guneak sortzea

Eragile instituzional, politiko, sindikal eta sozialekin izandako harremanetan izan dugun iraunkortasunak konfiantzazko lan-espazioak eraikitzen lagundu duen ekosistema sortu du.

Eta bide horretan elkarrizketa eta entzutea funtsezkoak izan dira.

Hamargarrena - Eskaileraren estrategia

Adostasunak pixkanaka eraikitzen dira, hari finez ehunduz, akordioetarako tarteak ezadostasunen gaintik identifikatuz eta adostasunak sendotuz.

Eskaileraren metafora erabil daiteke: eskailera-mailak mikroakordioak dira eta eskailera-buruak finkatuz doazen adostasunak, gero beste maila igotzen jarraitzeko.

Hamaikagarrena - Genero-ikuspegia

Genero-ikuspegitik egindako ekarpenak elementu berritzaileak izan dira bake-prozesuaren eraikuntzan urratsak emateko orduan, eszenatoki berriak eraikitzen eta ikuspegi heteropatriarkalak hausten lagunduz.

VI. FORO SOZIALA

Hamabigarrena - Pertseberantzia eta sormena

Une askotan amore emateko gogoia nagusitu da.

Egun askotan, eztabaida publikoan ikusten genuen krispazioak iraganera eramaten gintuen.

Lokarriko kideek zioten beraiek «insistentzialistak» zirela.

Pertseberantzia izan da urratsak ematen jarraitzeko ahalbidetu digun bertuteetako bat.

Era berean, korapilo batzuk desblokeatzen lagunduko duten tresna berriak irudikatzen